

Geef wilde bijen een kans, ze zijn je dankbaar!

We kunnen het niet vaak genoeg herhalen: wilde bijen verzetten voor ons een hoop werk. Daarom is het erg belangrijk om die natuurlijke helpers te soigneren en hun leefomstandigheden in de boomgaard zo gunstig mogelijk te maken. Welke maatregelen kent de verantwoorde teler van vandaag en hoe vaak passen we die al toe in de boomgaard? We zochten het voor je uit m.b.v. een enquête.

Voor dit onderzoek slaan pcfruit, Proefcentrum Hoogstraten en Proefcentrum Pamel de handen in elkaar. We gaan op zoek naar beheermaatregelen die fruittelers kunnen toepassen die wilde bijen ten goede komen. Dat deden we m.b.v. een online enquête. In totaal ontvingen we 121 inzendingen waarvan 89 fruittelers (18 van hen zijn biotelers) en 17 hobbytelers. De 15 overige deelnemers hadden een achtergrond als onderzoeker, fruitboomkweker, student... De resultaten komen samen binnen het Green Deal-project 'Boosting Bees'.

Hagen/houtkanten/bloemenranden en beheer van de grasstrook

Allereerst bepaalden we welke teelten de bedrijven hadden die de enquête invulden. Het grootste aandeel waren perentelers met 60%, snel gevolgd door appelteilers met 54%. De overige antwoorden kwamen van deze teelten:

- kers (36%)
- houtig kleinfruit (31%)
- wijnbouw (21%)
- aardbei (15%)
- overige teelten (pruimen, perzik, abrikoos...) (26%)

6% van de inzendingen kwamen niet van telers, maar van andere groepen die we net al vermeldden. Iedereen van die groep is gerelateerd aan de fruitsector.

Tabel 1 - Maatregelen die telers vandaag al toepassen (%).

BLOEMENRANDEN (AAN PERCEELSRANDEN)	31%
BLOEMEN IN DE GRASSTROOK	26%
HAGEN/ HOUTKANTEN	66%
AANGEPAST MAAIBEHEER: GRAS LANGER LATEN GROEIEN (BLOEI)	55%
AANGEPAST MAAIBEHEER: ALTERNEREND MAAIEN	34%
GRASMENGSELS MET KLAVER	32%
ANDERE	9%
GEEN	6%

Tabel 2 - Knelpunten die telers ervaren bij de toepassing van maatregelen. Bij 'Andere' wordt o.a. nadelig microklimaat door begroeiing van de zwartstrook en de tijdsinvestering vermeld.

AANTREKKEN VAN WOELRATTEN/-MUIZEN	43%
KANS OP SLECHTE OPKOMST BIJ INZAAI	20%
KANS OP VERGRASSING	30%
AANGEPAST GEBRUIK VAN GEWASBESCHERMING NODIG	8%
AANGEPASTE MACHINES NODIG	19%
EXTRA ONDERHOUD NODIG	34%
COMPETITIE VOOR WATER/NUTRIËNTEN	8%
REDUCTIE VAN PRODUCTIE-OPPERVLAKTE	6%
MOGELIJKE AANTREKING VAN SCHADELIJKE INSECTEN	25%
KEUZE SAMENSTELLING MENGSELS	27%
ANDERE	5%

Tabel 1 toont dat heel wat telers al aan de slag gingen met maatregelen voor de bevordering van omstandigheden voor wilde bijen. 66% van de deelnemers doet dat door hagen/houtkanten in de boomgaard te voorzien. Verder zijn ook heel wat telers aan de slag met bloemenranden of bloemen in de grasstrook. Ook het maaibeheer wordt al snel aangepast om de omstandigheden te verbeteren. In eerste instantie door het gras tijdens de bloei langer te laten groeien, anderen kiezen om alternerend te maaien.

De meeste telers kiezen voor een combinatie van verschillende maatregelen voor het beste resultaat. De voornaamste reden waarom sommigen nog geen enkele stap ondernomen hebben, is het extra onderhoud dat nodig is.

Diegenen die al met een of meerdere maatregelen aan de slag gingen, ondervinden soms toch nog knelpunten. Om daarvoor oplossingen te kunnen aanbieden, moeten we ze eerst identificeren (**Tabel 2**). Voornamelijk het aantrekken van woelmuizen en -ratten, extra onderhoud, vergrassing en keuzestress bij de samenstelling van een bloemenmengsel blijken de grootste struikelblokken.

Haalbaarheid en knelpunten voor nestgelegenheid

78% van de deelnemers vinden het haalbaar om nestkasten verspreid over het perceel te plaatsen. De maatregel waarbij je grotere bijenhôtels nabij het perceel zet, was voor 64% van de respondenten een optie.

Als we nagaan welke maatregelen je vandaag al in de percelen tegenkomt, antwoordt 50% positief op nestkasten verspreid over het perceel en 30% positief op grotere bijenhôtels nabij het perceel. 31% van de deelnemers heeft nog geen extra maatregelen getroffen om nestgelegenheid voor wilde bijen te verhogen. Daarvoor waren er verschillende oorzaken, o.a. gebrek aan voldoende kennis, tijdsgebrek, hoge kostprijs en in sommige gevallen was er al voldoende natuurlijke nestgelegenheid in de omgeving.

Wie wel maatregelen nam, liep hier en daar tegen problemen aan zoals extra onderhoud (weghalen en overwinteren van bijenhôtels, vervangen bamboestokjes...), te weinig bijenbezoeken, kost veel tijd, kostprijs (eerste aankoop en herstellen door slijtage), predatie/parasitering, voldoende voedsel vroeg in het voorjaar, vogelschade ...

Gewasbescherming

Heel wat telers geven aan dat zij bewust rekening houden met wilde bijen in hun gewasbeschermingsstrategie: maar liefst 61% past het spuitschema aan om wilde bijen te sparen!

Besluit

Uit het resultaat van de enquête blijkt dat al heel wat mensen actief aan de slag zijn om de omstandigheden voor wilde bijen in de boomgaard te verbeteren. Daarnaast zijn er toch nog wat knelpunten waar we met 'Boosting Bees' een oplossing voor willen aanreiken. In kader van dat Green Deal-project gaan we aan de slag om telers te informeren en concrete tips te geven hoe ze die knelpunten omzeilen. Meer info volgt later!

Interesse om zelf aan de slag te gaan? Laat je gegevens achter via www.pcfruit.be/maatregelen-bijen of scan de QR-code! Wij houden je op de hoogte van de initiatieven in het kader van dit Green Deal-project.

Meer info?

Voor meer informatie over het Green Deal-project 'Boosting Bees' kan u terecht bij victoria.nelissen@pcfruit.be, lucie.beckers@pcfruit.be of www.omgeving.vlaanderen.be/deelnemen/onderzoek-naar-drie-green-deals-voor-het-vlaams-actieplan-wilde-bestuivers.

